

PhDr. JAROMÍR ŠAVŘDA

JUDr. in memoriam

25.5.1933 - 2.5.1988

Spisovatel a básník, který zemřel na následky krutého věznění komunistickým režimem. Těsně před promocí byl vyloučen z právnické fakulty /1972/ za činnost v letech 1968-69. Nastupující degraďaci české literatury čelil vydáváním edice "Libri prohibiti". V září r.1978 byl zatčen a odsouzen na 30 měsíců. Po návratu z vězení pokračoval ve své ediční činnosti. Po 18 měsících života na svobodě byl jako signatář Charty 77 zatčen podruhé, a to v září 1982 - a za t.zv. pobuřování odsouzen na 25 měsíců podruhé. Z vězení se vrátil s podlomeným zdravím a žil téměř v izolaci. Jaromír Šavřda se narodil 25.května 1933 v Ostravě. Vyrůstal v Třinci, Prostějově a v Praze. Po maturitě v Českém Těšíně v r.1951 začal studovat na filozofické fakultě Karlovy university. Podle D.Šavřdové. V.H.

Předpokl.cena: 1,- Kčs MIČ 47263 Náklad: 50 výtisků

v y c h á z e l o 1 9 7 3 - 1 9 7 5
o b n o v e n o 1 9 8 7 r o č n í k 9 č í

Vydává: Vladimír Hajný Red. Josef Volařík
ČSA 34, 787 01 Šumperk rada:M.Zemanová,J.A.Varga

Uzávěrka: 3.5.92

KOMU LEŽÍ NA SRDCI, KDO MÁ K TOLU I ODVAHU

V posledních dnech mne velmi zaujal dopis pěti severomoravských dělníků, v němž ve vsí formě, slušnosti a vážnosti požádali prezidenta republiky dr. Gustáva Husáka, aby abdikoval ze svých politických funkcí. Jejich iniciativa se mi velmi líbila už pro svou argumentaci: jméno dr. Husáka je dnes ve vědomí lidí spojeno s tolika různými, často protichůdnými směry našich současných politických dějin, že jeho nová role, k níž se před návštěvou Michaila Gorbačova odhodlal, role reformátora naší společnosti, rozhodně nemůže vzbušovat důvěru.

Samozřejmě - když jsem o tom uvažoval, přišly i pochybnosti: například - kdo na jeho místo? Nebude pak život naší společnosti ještě nehybnější? Ale jsme stát chruba o 15 milionech duší: není možné, aby se mezi tolika lidmi našel někdo opravdu progresivní.

Do těchto myšlenek se nezohly nepřimísit i aspekty osobní a subjektivní. Například to, v čem se osudy nás obou, prezidentů i můj, podobají. Oba jsme byli po dlouhá léta politickými vězni stejného režimu: on dřív, já později, už za jeho prezidentování. Předpokládám tedy léta s jistotou, která se nakonec ukázejí užasle lichá, že si na svůj předcházející úděl vzpomene a zruší pro Československo instituci politického věznění jako pojem. Neudělal to. Naopak: až on sám i jeho aparát oficiálně tvrdil, že u nás není politických vězňů, jen obyčejní zločinci, i tam, v československém gulagu, kde počítávali zřetelný rozdíl, jak bachaři nacírali na ty obyčejné vrahy a zloděje, a jak ná nás, opravdu politické. Cetatně značnou část svého trestu jsem trávil "v díře", v korekci - důvod se k tomu vždycky nějak zorganizoval.

Léta jsem seděl na to, že již v sedmdesátých letech jsem říkal a psal hruba totéž, co dnes komunistický generální tajemník v Moskvě, tak vroucně na lotišti vítany právě Gustáven Husákem. Jenže počítalo se nám to různě: Husák šel domů na amnestii, bylo mu odpuštěno a stal se prezidentem, já si musel svoji odsadu do poslední minuty a i poté jsem proklet a zavřen i s celou rodinou.

Husák se zmínit ještě o tom, s jakou nadějí jsme v trestaneckém lágru v Ostravě nad Chřbí očekávali například amnestii z roku 1960. Byli jsme si jisti tím, že to bude pro prezidenta Husáka vítaná příležitost, jak kategorií politického vězeňství, k níž má sám silný osobní vztah, vymazat z pojmosloví socialistického státu. A jaké pak bylo naše zklamání... Což tehdy prezident neslibil, že vrátí ženám muže a matkám syny? /Odtamtud se však pohřbívá práce jen trosky, žebož jsme bohužel děkacem i já /

Ale dosti vzpomínek a rekrinací. Život šel dál a vytvářel nové problémy a neznámo. Vytvořil i nové hrdiny, k nimž právě těch pět lidí z okresů Přerov a Olomouc patří. Patří k nim právě proto, že dokázali překonat strach a otevřeně pronaluvit k otázce, kterou považují za klíčovou. Opravdu: do nových dnů s novými /vešměme gorbačovskými/ perspektivami nelze vstoupit pod praporem starých vůdců, kteří již tolikrát selhali a prapor, který třímali v ruce, zahodili, kdykoli se do něho opřel silnější protivník.

V některých demokratických zemích volí svého prezidenta, svou hlavu státu, všechnen lid. Ale což by to nešlo i opačně? Což by lid nemohl svého prezidenta i odvolat? Samozřejmě - formálně nikoli. Ale morálně. Nestálo by se to každému, komu leží na srdci osud jeho vlasti, a kdo má k tomu zároven i potřebnou odvalu, aby napsal dr. Gustávu Husákovi podobný dopis jako těch pět dělníků ze severní Moravy?

Pokud jde o mne, činím tak tímto prohlášením.

Ostrava, dne 11.4.1977

Jaromír Šavrdra, Ostrava

Rozdělovník: ČTK, Novosti, AFP, mluvčí Charty 77, redakce Infochu, Ing. T. Hradílek a spol.

Ideálu svobodné lidské bytosti, těšící se občanské a politické svobodě od strachu a nedostatku možno dosáhnout jen tehdy, jestliže budou vytvořeny takové podmínky, v nichž bude každý požívat svých občanských a politických práv, jakož svých práv hospodářských, sociálních a kulturních

Všeobecná deklarace lidských práv

Ekrolog za Jaromírem Šavrdou

V pondělí 2. května 1988 zemřel náhle v pozdní noční hodině ve svém ostravském bytě signatář Charty 77, básník a spisovatel PhDr. Jaromír Šavrdra. 25. května by se dožil 55 let.

Ostravský rodák, vrátil se do Ostravy na podzim 1957 po ukončení studií české literatury na Karlově universitě v Praze. Nejdříve pracoval jako knihovník, od roku 1963 jako středoškolský profesor a posléze jako spisovatel z povolání. V dubnu 1969 byl přijat do redakce krajského deníku Nová svoboda. Na jeho stránkách i svými příspěvky do rozhlasu se bil v Ostravě, v této baště stalinismu, za reformní politiku KSČ. Po vpádu vojsk burcoval svědomí čtenářů proti rezignaci a malovérnosti.

Když stalinisté pod ochranou cizích tanků zesílili své tlaky, musel Jaromír Šavrdra spolu s jinými z redakce odejít. Na krátký čas se stal ještě vedoucím právního a personálního oddělení v mládežnickém vydavatelství PULS /měl totiž těsně před svou druhou promoci, tentokrát na právní fakultě - k té však už připuštěn nebyl/ a v této funkci pomáhal některým lidem postiženým normalizací. Když byl PULS zrušen, hledal dr. Šavrdra někali měsíců marně zaměstnání. Nakonec byl přijat v Geologickém průzkumu jako skladník. V roce 1975 mu byla dána výpověď s odůvodněním, že "nesplňuje náležitou kvalifikaci a školní vzdělání". "Zachránilo" ho jeho onemocnění na tuberkulózu ledvin, pro něž mu byl přiznán invalidní důchod.

O literaturu se pokoušel od svých studentských let. Jeho knižní prvotinou byl kriminální příběh "Půjdeš, nevrátíš se", který mu vydalo Krajské nakladatelství v Ostravě v roce 1964. Závažnějším dílem byla jeho druhá kniha, sbírka vědecko-fantastických povídek "Příběhy z třetího času", která vyšla v r. 1967 v Mladé frontě. Posledním dílem, které mu vyšlo v ČSSR knižně, byl silně aktuální fantastický román "Kniha krolovrahů" z roku 1970, inspirovaný atentátem na prezidenta J.F. Kennedyho. Kniha byla sice vydána ve velkém nakladu, ale záhy byla na zásah příslušných míst stažena z knihkupeckých pultů.

Další práce už publikoval Jaromír Šavrdra ve vlastním a pražském samizdatu. Jsou to sbírky básní "Historické reminiscence", detektivka "Ulice se zákazem vjezdu", sbírka povídek "Autostop v sobotu odpoledne", vězeňské vzpomínky "Přechodné adresy", poema o Janu Palschovi "Česká kalvárie", epos "Santa Maria" a dvě sbírky vězeňské poezie "Cestovní deník" a "Druhý asiit deník", které vyšly také v Knichovlá v nakladatelství Poezie mimo Domov. Jeho posledním dokončeným dílem je proza, věnovaná jeho velkému končíku, chovu "chomejnek", jak láskyplně nazýval své perské kočky, s titulem "Kočky z mého domu". Ve stroji mu zůstala nedokončená poema "Růženec Jerzyho Popieluszka".

Z mlátiny pak přebánil verše ze sbírky "Rekvie" A. Achmatovové. K odkazu zesnulého patří nejenom jeho básnické a prozaické dílo, ale i jeho neohrožený boj za lidská práva a proti "normalizační" svévoli, devastující kulturní hodnoty. Přivítal zrod Charty 77 a záhy se stal jejím signatářem. Jako jeden z prvních u nás začal vydávat samizdat pod názvem Libri Prohibiti. Denně se hodiny hrbil nad psacím strojem, aby rozepsal literaturu, která oficiálně u nás nesměla existovat. Vydal například Švandrlikovy "Černé barony", Černou knihu o okupaci 1968, Moodyho "Život po životě", povídky Grosmana a Šimka, překlady z ruského exilového časopisu Kontinent a mnohé jiné. Českým čtenářům zpřístupnil i Solženicynovo Souostroví Gulag, které se stalo po jeho zatčení v září 1978 hlavním bodem obžaloby. Verdikt zněl: dva a půl roku vězení. Po odypkání celé výměry trestu a po 18 měsících tzv. svobody byl v září 1982 znovu zatčen - tentokrát mu bylo kladeno za vinu především rozepsání Tvardovského poemu "Torčin na onom světě", která dokonce vyšla u nás předtím v oficiálním vydání. Těžce nemocný básník byl odsouzen k dalším 25 měsícům vězení. Vrátil se domů se zdravím zcela podlomným, ale duševně nezlomen. Pokračoval dál v činnosti, za níž byl už dvakrát persekčován. Ani šikany a výhrůžky represivních orgánů ho neodvrátily od účasti na všech aktivitách Charty. Vzdor svému povážlivému fyzickému stavu držel několikrát hlasovku za osvobození politických vězňů. Byl rovněž jedním z těch, kdož stáli u kolébky SFUSY. Život, činnost a dílo Jaromíra Šavrdy patří k těm, na něž může být Charta 77 hrda - a na něž bude hrdý celý český národ.

Ostrava 1988

"Res publica" č. 19/92

Přijato se souhlasem všemi přítomnými!

V Praze dne 7. listopadu 1990
čj. 15989/90 - T

Vážený pane doktore,

obdržel jsem Vaši žádost o podání návrhu české vlády prezidentu republiky na udělení řádu T. G. Masaryka PhDr. Jaromíru Šavrdovi. Ubezpečuji Vás, že považuji Vaši žádost za více než odůvodněnou a podání vládního návrhu bych plně podporoval.

Nemohu však bohužel Vaši žádost vládě zatím předložit, a to z toho důvodu, že dosud nebyl zákon o státních vyznamenáních ČSFR vyhlášen ve Sbírce zákonů a nejsou ani známy náležitosti podávaných návrhů. Teprve v prosinci 1990 má být uzavřeno druhé kolo výtvarné soutěže návrhů na insignie. Podle sdělení Kanceláře prezidenta republiky bude z těchto důvodů prezident propůjčovat první vyznamenání až v průběhu příštího roku.

Je mi velice líto, že jsem Vám nemohl zatím vyhovět.

S pozdravem

INTERNATIONAL
BOOK FAIRS

Vážený pan
Dr. Lubomír Zaorálek
předseda KC OF
O s t r a v a

U příležitosti vzpomínkového večera k 3. výročí úmrtí dr. Jaromíra Šavrdy, který pořádala Knihovna města Ostravy pod záštitou primátora města Ostravy dne 3.5.1991 v prostorách ostravské radnice vydalo Občanské hnutí v Ostravě. Sestavil a v nákladu 70 výtisků zhotovil dr. Jiří Petráš.

Kroky za dveřmi

Celé noci
celé noci tam chodí
Jednou jako kaprál
Jednou jako tanečnice
Jednou jako zloději
Cvokají vypínače
Vytukávají boty
Železně hřmotí zárubně

A rybky v osvětlených akváriích
posedla nespavost
Neustále /i v noci/ ve střehu
musí v plné kráse zářit
pro cizí lhostejné oko které se
občas podívá

DOPISY

Někde
(ale nikdo neví kde)
je hřbitov slonů

Někde
musí být protože sloni
nejsou nesmrtelní

Také
dopisy které mi píšeš
(a vím že mi je píšeš
jsem tak domýšlivý že věřím
dosud mne miluješ)

někde jsou

Někde
ale nikdo neví kde
je hřbitov tvých nečtených dopisů
Někde musí být neboť
dosud mne miluješ

VĚZEN VE SKLADU

Dej hodinky a kravatu
běda ti
není návratu

Košili
kalhoty
a záhy
stojíš tu nahý
zcela nahý

Dej vlasy
kůži
sval
a kost
paměť
a lidskou důstojnost

S a m i z d a t y
Autostop v sobotu odpoledne, 1983,85
Ulice se zákazem vjezdu, 1985
Přechodné adresy, 1987
Historické reminiscence, 1985-
Česká kalvárie, Flachetnice Santa
Maria, Má vlast, 1985-
Hodina v úzkých

PF 1406/172/D
Ch. 11.12.1987

v Praze dne 16. 5. 1987

Věc:

Soudruh

Odpověď k č. 11.12.1987

Jaromír Š a v r d a

O s t r a v a - Zábřeh

Kárná komise na svém zasedání dne 10.5.1972 zvdžila Vaše vystupování v letech 1968/69, zvláště Vaši novinářskou a publicistickou činnost, která se stala podnětem zavedení kárného řízení, posoudila Vaše vyjádření k tomuto jednání a dospěla k závěru uložit Vám podle § 22 odst.1 č. studijních předpisů pro vysoké školy (vyhl. MŠ č.29/66 Sb.) kárné opatření

v y l o u č e n í z e s t u d i a

pro závažné porušení závodního chování posluchače právnické fakulty.

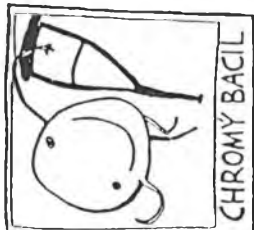
Proti tomuto rozhodnutí se můžete odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení k děkanu právnické fakulty University Karlovy v Praze.

Miloslav Dolžal

Doc.dr. Miloslav D o l ž a l

předseda kárné komise

DISTRIBUCE
A PRODEJ TISKU

Slovenská 13, 120 00 Praha 2
Tel.: 02/204328

3. Jaké důsledky má podle Vašeho názoru nedostatek svobody projevu na kulturu Vaší země?

Důsledky, které má naše situace například jenom v literatuře, jsou fatální. Díky nečinnosti a neústálosti se obnovující šermií uměleckého sarkopohybu se i česká a slovenká literatura vyvíjí téměř jako v normálních podmínkách - jenže její plody nstávají zatím v žádných či v neštěpném případě keluji v opizích mzi přáteli. Jednou se současnými podmínky paninou, bude třeba obnovit kontinuitu ve všech kulturních oblastech. Ale jak? Kde se vezme taková polygrafická kapacita, aby vytištěním prakticky celá česká literatura, postřídáné po kupplicích a samizdatech, zaplnila mezeru tolika let bídy? A kdyby se i našlo - nezaovali to celou nemi nortz petištěným papírem? Itebo se staneme tou obětovanou generací, která bude z dějin umění proutě škrtnuta, a naši synové a vnukové budou objevovat znovu to, co my jsme již měli v rukou?

4. Jak se s touto situací vyrovnáváte?

Jak již bylo řečeno, samizdatem, ať se stojí co se stojí, dprostí, a nímž s Demokracií nebem nad hlavou rodujími myšlenky své i cízí, ale naprosto svobodně. Naprosto svobodně? Oravě? Taprve citlivě literární kritika budoucích let může odhalit, nakolik jsme stále ještě poplatní autokratu, v níž nás vychovávali a do jejíhož prokrustovského lože nás cpali už téměř od mateřské školy. - V praxi je to takové, že každý kádek, jež napíši, prode samizdatem, něco z toho přebírají emilevci vydavatelství - ale ani to ovšem nemohou nikterak uspokojit záj domáci štendářské obce. Vzniká situace až protestní myšlenky, zrozené t a d y , se ve formě rukopisu obtížně posují ven, do svobodného světa, tam se vytisknou a znovu se, tentokrát ještě obtížněji, posují zase zpět, kde vznikly. Dokonalý obraz káfkovského cáčizní, dokonalý obraz beckettovského světa absurdit - není-liž pravda?

5. Jak Vám a ostatním, kteří jsou v podobné situaci, mohou pomoci jednotlivci a organizace v zahraničí? Můžete pocit, že se na tomto poli dělá dost? A jestli ano, pak čí zásluhou?

Jak nám pomáhají v zahraničí? Jak kdo. Stalo se například, že před časem JKNS informoval o jedné rvačce s policajty, při níž mi byly rozbity náramkové hodinky. A hned se našla hočná paní ve Švýcarsku, s níž jsme se v životě nikdy neviděli, která mi obratem, jakmile to přečetla, poslala nové. Takových případů až dojemné pomoci bych mohl z vlastní zkušenosti vyprávět desítky. Vynikající práci z našich lidí v zahraničí dělá například profesor Janouch a celá Nadace Charty 77, novináři Dagnar a František Veněčkoví a Ivan Kedeč ve Vídni, Pavel Tigríd v Paříži a Vladimír Skutina ve Švýcarsku, nakladatelé Josef Škvorecký a Zdena Salivarová, Daniel Stroj, Tomásky a mnozí jiní. Také Svobodná Evropa: Schulz, Hejl, Moudrý, Jedlička, Kryl, Rocina a jejich kamarádi. Naproti tomu celá masa našich emigrantů, až dobře vědí, jak to ve staré vlasti vypadá, je k naší situaci naprosto lhostejná. Jak jinak by se mchlo například stát, že poezie v Obyru, kteréto vydavatelství má dnes postavení fakticky shodné s někdejšími československým Borovým ještě za svobodna, vychází pro milionovou masu emigrantů v počtu 350 /slovy tři sta padesáti/ výtisků a pravidelně jí čte jen asi 200 lidí? Kdyby byly hranice otevřeny alespon pro českou poezii /a zase: téměř je d i n o u v celé národní kultuře/, myslím, Danieli Strojí, že 20 000 výtisků každého svazku by bylo málo. - Pokud jde o pomoc tanních vlád a tanních organizací, nejsem kompetentní, abych to posuzoval. Každý národ si musí koneckonč pomoci sám.

Ostrava, dne 10.12.1987

Jaromír Šavrd a

Obvolání na etážky pro zvláštní číslo magazínu Index of Censorship

1. Jak se situace ve Vaší zemi dotýká osobně Vás jako spisovatele
- tedy jako člověka, jehož práce plní svůj účel jenom tehdy, když se
s ní může seznámit veřejnost?

Je to situace svým způsobem bezvýhodná. Sočástí tzv. "cyklostylovaného
práva" jsou i seznamy nežádoucích umělců všeho druhu, jejichž jména se
nemají objevit v československém tisku. Jsem přesvědčen, že ani kdybych
napisoval dílo charakteru Komunistického manifestu /což nehodlám/, nesmělo
by být uveřejněno, a to snad ani pod pseudonymem. Před několika lety
otiskl jeden odborný chovatelský časopis listinu vítězů výstavy koček,
kde jednou z okolností byla mezi vítězi dvě roje zvířata. Tím se mě jméno
dostalo do tisku. Výsledek byl ten, že rozšiřování tohoto čísla časopisu
bylo v rámci okresu Ostrava zakázáno a ani státní předplatitelé je ne-
dostali. Za těchto okolností se nelze divit, že by spisovatelé, pučení
přirozeným pudem, hledali stále co stáhnout /a ono to většinou stojí kriminál,
ne že postihlo dvakrát/ cestu ke čtenáři aspoň omezeného okruhu.
Srdce, jaké po těch několika desítkách exemplářů padích na stroji opi-
sevaných knih bývá, a způsob, jakým koluji, ukazují na skutečný zájem
státníké veřejnosti. Ovšem plnohodnotná náhrada za normální kulturní
život nemůže být civilizované společnosti to zdaleka není.

2. Jaké jsou to tlaky - ze strany vlády nebo jakékoli jiné - jež Vás
přinutí připravují o svobodu projevu?

Stojí za to prohlédnout se i po původcích těchto tlaků. Jistě tu své
úsilí opírají komunistické strany, jako expositura nazývaná vládou-
ně největší tlak vyvíjí nejvyšší pan naší společnosti - tajná státní poli-
cie, nazývaná v naší diktatuře StB. I k charakteru těchto tlaků nelze
přehledně říci, že jejich cílem je nás připravovat nejen o svobodu projevu,
ale o svobodu být vůbec. Jsem jist, kdy policie hlídá před vchodem
do domu a vůbec nás napuští ven, jsou případy, kdy nám předem - a v roz-
pore s právním rádem - naznačuje či zakazuje, co smíme a co nesmíme
sítu dělat. Příkladně, kdykoli se koná v naší vlasti nezákonný divadelní
proces s některým vlastním hlavou socialistického režimu, najdu ráno u svého
vchodu, který je pro mě jako pro nemocného člověka nezbytným životním
prostředkem, několi propíchaných pusaříků. Totéž se stávalo, když jsem
se ještě účastnil výstav uslechlých koček; i to začalo tajně státní
policii se strany, zejména když výstava byla masinová. Také dnes,
v mezinárodní den lidských práv, stojí moje staré auto na parkovišti
na rampách. Když jsem se jednou /za cenu velkého osobního sebezapření/
pokoušel odcestovat vlakem, byl jsem odveden z nádraží a nadříván tak
dlouho, až mi ujel vlak. Aby bylo možno prohlásit tento zákrok vůči mně
za "oprávněný", poškodili mi, než jsem se jasně čekat, můj občanský právek.
Pek se nestyděl vytrhat porcelán 50 korun za vystavení nového. Za za
těchto okolností, trvajících i v období glasnosti, nelze ani počítat
na nějaké dobrovolné připuštění svobody projevu /ač je deklarován v usta-
vi/, je nebláznivá. Příklad se divím vytým a době informovaným občana
/i hlavně politickým/ demokratických států, že proti těmto tlakům,
organizacím nejen českou, ale i světovou kulturu /kulturu nejen umění,
ale i života, který je konečně primární/, nedokázali vyvinout účinné-
ný protivlak. S bolestí v duši konstatuji, že vyspělá technika, které
nám jsou vystavení neustálému špehování a duchovnímu šikanování, je
k nám dodávána z Japonska a jiných technicky vyspělých imokracií.
Měl snad skutečně pravdu Lenin, když řekl, že kapitalisté tu s radostí
prodatí i pravaz, na němž je později oběsí?

Děkanát právnické fakulty University Karlovy v Praze

čís. PF. 4468 /72

V Praze dne 21.11.

1972.

Věc:

Soudruh

Odpověď k čis.

Š a v r d a Jaromír

Přílohy:

Výřkovicek 87 -

O s t r a v a.

Na základě Vašeho odvolání ze dne 1.6.1972 jsem přezkoumal
rozhodnutí kárné komise právnické fakulty UK ze dne 16.5.1972
čj.PF 1706/72/B. V rozhodnutí jsem ani po důkladném prošetření
věci nezjistil závady ani po stránce skutkové ani po stránce právní.

Vaše námitka, že rozhodnutí není odůvodněno, není oprávněná.
Kárná komise v rozhodnutí poukazuje na Vaši novinářskou a publici-
stickou činnost v krizových letech naší společnosti, která byla
právně ve smyslu ustanovení § 22 vyhlášky ministerstva školství a
kultury č.25/1966 Sb. posouzena jako závažné a opětovné porušení
záasad řádného chování a občanských povinností. V kárném řízení bylo
správně zjištěno, že jste ve veřejných sdělovacích prostředcích opě-
tovně rozšiřoval protisocialistické, protistranické a protisovětské
názory. Ustanovení § 22 cit.vyhlášky je třeba vztáhnout i na chování
studentů mimo řádu vysokých škol. Přitom je třeba mít na zřeteli,
že ustanovení § 22 cit.vyhlášky je právně u studentů právnické fa-
kulty vykládat velmi přísně.

Ve svém odvolání se dále dovoláváte promlčení činů, které
byly předmětem kárného řízení. Nemí žádného ustanovení, které by
upravovalo promlčení v kárném řízení podle citované vyhlášky. Na -
opak ministr školství a rektor University Karlovy mně uložili,
abych na základě komplexního hodnocení od organizací posoudil poli-
tické a morální stránky všech studujících při zaměstnání a jejich
chování v krizových letech naší společnosti a v odůvodněných pří-
padech zavedl kárné řízení podle citované vyhlášky.

Potvrzuji proto rozhodnutí kárné komise v plném rozsahu.
Toto rozhodnutí je konečné.

Prof.JUDr.Zdeněk Č e š k a, CSC

děkan

"Res publica" č.19/92

Rozhovor s paní Dolores Šavrdovou

Začneme otázkou, jak se váš manžel dr. Jaromír Šavrda dostal do konfliktu s mocí?

„Jeho zápas proti normalizaci začal vlastně hned po srpnové okupaci, kdy psal do Spojených ostravských deníků odvážné články. Normalizátoři mu to nikdy neodpustili. Vyštvali ho z každého zaměstnání, které si našel, až skončil jako skladník u geologického průzkumu. Ani to však mocipánům nestačilo. V prosinci 1974 dostal od ředitele závodu sdělení, že nesplňuje kvalifikační požadavky pro funkci samostatného skladníka a bylo mu nabídnuto místo dělníka ve skladu, či manipuláčního dělníka (nádvorní četa) či vrtného dělníka čerpacích skupin. Přitom Jaromírův zdravotní stav byl velmi špatný, o čemž svědčí, že to byl rok nato dán do plného invalidního důchodu.“

Kdybyste mi neumožnila zhlédnout toto sdělení na vlastní oči, asi bych vám neuvěřil, že absol-

Básník a občan

vení dvou vysokých škol (filozofické a právnické fakulty — z té byl vyloučen v roce 1972 těsně před promoci „za novinářskou a publicistickou činnost v letech 1968—1969), nemá kvalifikaci na místo skladníka. Inu, taková byla doba. A pak, pokud vím, přišly časy ještě horší. Váš manžel byl uvězněn...“

„Jaromír přišel v průběhu roku 1972 na nápad, že bude čelit postupné degradaci české literatury tím, že začne samizdatem vydávat edici Libri prohibity — edici zakázaných knih. V rozsudku se praví: „...postupně na psacím stroji opsal ve více kopiích nejméně čtrnáct knih různých autorů s obsahem nepřátelským socialistickému zřízení ČSSR, přátelským a spojeneckým vztahům... atd., atd.“. Z knih, o nichž hovoří rozsudek uvedu alespoň: Solženicynovo Souostroví Gulag, Londonovo Doznání, Švandrlíkoví Černí-baroni, Drtinův Mnichov... Později navázal Jaromír spolupráci s brněnskou odnoží edice Petlice

INTERNATIONAL BOOKSELLERS
LIBRARY SUPPLIERS
SUBSCRIPTION AGENTS

BOOKS

a opisoval knihy podle jejího edičního plánu. 26. 9. 1978 byl zatčen, souzen byl až 9. 8. 1979. Rozsudek zněl: 30 měsíců. Kuriózní je, že Jaromírovo hrbení se po nocích nad psacím strojem bylo posuzováno, jako by spáchal trestný čin pobuřování tiskem, rozhlasem, televizí, či jiným podobně účinným způsobem.“

Ale při jednom uvěznění nezůstalo.

„Vězení Jaromíra nezlomilo, i když se vrátil ve velmi špatném zdravotním stavu. Ve své ediční činnosti okamžitě pokračoval. Přepisoval především svoje verše, které se podařilo tajně vynést z vězení: Tak vznikla sbírka Cestovní deník, která byla vydána v Mnichově v nakladatelství Poezie mimo domov. (Totéž nakladatelství vydalo později i Druhý sešit deníku, verše z druhého pobytu Jaromíra ve vězení.) Zatčen byl 25. 9. 1982 (strávil tedy doma pouhých 18 měsíců). Opět paragraf 100 — pobuřování. 25 měsíců ve druhé nápravné skupině.

Tentokrát bylo hlavním důkazem Jaromírovy trestné činnosti roze-psání Tvardovského poémy Torkin na onom světě, která normálně vyšla v českém překladu a byla k zapůjčení v kterékoli veřejné knihovně.“

Je to opět neuvěřitelné, ale viděl jsem soudní rozsudek a musím celou tu absurditu přijmout. Paní Šavrdová, váš muž, básník, spisovatel a statečný občan byl utvářen represivními orgány totalitního systému. Nedočkal se naší sametové revoluce. Mohla byste vyjádřit, co považujete za jeho odkaz dnešku?

„Myslím si, že jeho nejvzácnějším odkazem je kromě jeho literárního díla jeho vlastní život, jímž dokázal, že člověk, který chce být hoden toho jména, nesmí ztratit tvář, i když podmínky kolem něho jsou sebestvrdší a zdánlivě bez vyhlídky na zlepšení. Sám napsal v květnu 1985 ve svém životopise:

Po celou dobu vězení, které v dnešním Československu není nic příjemného, jsem se nicméně s myšlenkami na Boha, na Dolores, a na své druhy v boji; i utrpení cítil duševně velmi svobodný — tím svobodnější, oč zbědovanější jsem byl v důsledku špatné lékařské péče a krutého vězeňského režimu lyzicky.“ (AG)

KNIHOVNA
NÁRODNÍHO MUZEA
V PRAZE

RESEARCH